

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

Bogdan Marian Gutowski (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z wniosku T. Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w K.
o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 23 czerwca 2022 r.
skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego
od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z 11 maja 2005 r., sygn. akt KR.XI Ns-
Rej.KRS/[...]

I. oddała skargę nadzwyczajną;

**II. znosi wzajemnie koszty postępowania wywołanego skargą
nadzwyczajną.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 11 maja 2005., sygn. akt KR.XI Ns-Rej.KRS/[...], Sąd Rejonowy w K. wpisał do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS: [...]. Spółkę Akcyjną w likwidacji z siedzibą w K. (dalej także: Spółka) (pkt 1 postanowienia) – wskazując, że Spółka miała obowiązek złożenia wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców. Sąd uznał, że działający w imieniu Spółki kurator w osobie S. P. był uprawniony do jej reprezentowania w postępowaniu rejestrowym – skoro złożenie wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego stanowiło wykonanie obowiązku rejestrowego, a także miało na celu zachowanie majątku Spółki. W

zakresie wniosku o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego S. P. jako likwidatora spółki Sąd Rejonowy w K. odmówił dokonania wpisu (pkt 2 postanowienia) wskazując, że z treści wpisów zamieszczonych w dotychczasowym rejestrze i dokumentów stanowiących podstawy tych wpisów wynika, że S. P. został ustanowiony kuratorem Spółki, a zatem brak jest podstaw do wpisania go jako jej likwidatora.

Skargę nadzwyczajną od przedmiotowego postanowienia wniósł, na podstawie art. 89 § 1 w zw. z art. 115 § 1 i 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, powołując się na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, Prokurator Generalny (dalej także: skarżący) – zaskarżając je w części, tj. w zakresie punktu pierwszego o wpisie Spółki do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS: [...].

Na podstawie art. 89 § 1 pkt 3 ustawy o Sądzie Najwyższym Prokurator Generalny zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu oczywistą sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego – wyrażającą się w przyjęciu, że z przedłożonej przez wnioskodawcę dokumentacji wynika jego uprawnienie do złożenia wniosku o wpis Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym, podczas gdy S. P. został ustanowiony kuratorem Spółki w miejsce A. C., a postanowienie Sądu Rejonowego w K. z 4 grudnia 1985 r., sygn. akt RHB II [...], H- [...], nie wskazywało podstawy takiego powołania. Skarżący wskazał, że w przedmiotowym postanowieniu stwierdzono jedynie, że S. P. zostaje ustanowiony kuratorem firmy i powierza się mu zarząd nieruchomością położoną w K. przy ul. B.. Podobnie postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 5 września 1950 r. o powołaniu kuratora Spółki w osobie A. C. nie wskazywało podstawy prawnej takiego powołania i zakresu jej umocowania do działania. Tymczasem, jak podniósł Prokurator Generalny, umocowanie kuratora Spółki należy interpretować bardzo ściśle. Skarżący zauważył także, że w postanowieniu z 5 września 1950 r. nie orzeczono o odwołaniu ostatniego powołanego przez organ Spółki likwidatora, S. B., który zmarł 6 maja 1962 r., zaś „przerejestrowanie” Spółki nastąpiło w sytuacji braku akt rejestrowych. Mając to na uwadze Prokurator Generalny stwierdził, że dokonanie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego doprowadziło do utrzymania fikcji prawnej

w postaci reaktywowania Spółki, którą w 1937 r. rozwiązano i której akcjonariusze, a nadto ich spadkobiercy, pozostawali i pozostają nieznani, Spółki bez organów uprawnionych do działania w jej imieniu, której majątek należało zlikwidować, a brak było organu uprawnionego do podjęcia takich czynności. W ocenie skarżącego prawidłowo dokonane ustalenia nakazują uznać, że w sprawie nie zachodziły podstawy do zarejestrowania Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym – a to wobec bezzasadności materialnej podstawy żądania i braku uprawnienia kuratora Spółki S. P. do takiego działania.

W uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej Prokurator Generalny wskazał, że T. Spółka Akcyjna z siedzibą w K. została wpisana do Rejestru Handlowego 1 kwietnia 1932 r. pod nr RHB II [...]. Kapitał zakładowy Spółki wynosił 250 000 zł i podzielony był na 1 250 akcji na okaziciela. W skład zarządu spółki wchodził A. K. (ur. 1864 r., zm. 30 października 1935 r.) i A. W. (ur. 1904 r.).

31 maja 1937 r. walne zgromadzenie Spółki podjęło w formie aktu notarialnego, sporządzonego przez notariusza B. P. i zarejestrowanego w repertorium A nr [...], uchwałę o jej rozwiązaniu.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 19 czerwca 1937 r., sygn. akt RHB II [...], Spółka przeszła w stan likwidacji. Likwidatorami Spółki byli kolejno: F. H. (do lipca 1940 r.), G. W. (od sierpnia 1940 r.) i S. B. (od 30 lipca 1945 r., zm. 6 maja 1962 r. – nigdy nie został odwołany).

Następnie kuratorem Spółki została A. C., powołana postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 5 września 1950 r. Postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 4 grudnia 1985 r. sygn. akt RHB II [...], H-[...], na własną prośbę została ona zwolniona z funkcji kuratora, a nowym kuratorem Spółki ustanowiono S. P., któremu powierzono zarząd nieruchomością zabudowaną budynkiem mieszkalnym, położoną w K. przy ul. B..

Postanowieniem z 26 marca 1998 r., sygn. akt VI Ns [...], Sąd Rejonowy w K. oddalił wnioski o ustanowienie likwidatora Spółki. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał, że nie zostali odnalezieni akcjonariusze spółki – ustalono nazwiska dwóch z nich (w oparciu o zapis walnego zgromadzenia Spółki z 27 października 1945 r.): S. B. (był właścicielem 500 akcji) i K. R. (był właścicielem 750 akcji). Sąd Rejonowy wskazał, że obaj oni nie żyją i brak jest

dokumentów akcji, które umożliwiłyby wykazanie ich uprawnienia. Z tej przyczyny Sąd Rejonowy uznał za niemożliwe powołanie organów spółki, wskazując, że zgodnie z art. 42 k.c. kurator jest obowiązany do podjęcia starań o jej likwidację. W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał za bezprzedmiotowe dublowanie czynności kuratora i likwidatora.

13 sierpnia 2004 r. (pismem złożonym 15 września 2004 r. i zmodyfikowanym pismem z 26 października 2004 r.) kurator Spółki ustanowiony w osobie S. P. wniósł o przerejestrowanie Spółki z przedwojennego Rejestru Handlowego B do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców, i wpisanie go jako kuratora i likwidatora Spółki. Do wniosku załączył m.in. wyciąg z Rejestru RHB II [...] z 11 sierpnia 2004 r., poświadczony przez niego za zgodność z oryginałem, statut Spółki aktualny na 21 marca 1932 r. i odpis postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 4 grudnia 1985 r. o ustanowieniu go kuratorem, a w kolejnym piśmie m.in. odpis postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 5 września 1950 r. o ustanowieniu kuratorem A. C..

Postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z 29 października 2004 r., sygn. akt KR.XI Ns-Rej.KRS/[...], wspomniany wniosek został oddalony – wobec stwierdzenia braku legitymacji do wystąpienia z nim po stronie wnioskodawcy. Sąd Rejonowy uznał bowiem, że zakres uprawnień S. P. ustalony postanowieniem o ustanowieniu kuratora obejmuje tylko zarząd nieruchomością położoną w Krakowie przy ul. B., nie obejmuje zaś reprezentacji Spółki w postępowaniu o przerejestrowanie do Krajowego Rejestru Sądowego. Czynność kuratora w postaci złożenia wniosku o przerejestrowanie Spółki do Krajowego Rejestru Sądowego, jako wykraczającą poza zakres jego umocowania, Sąd Rejonowy uznał za bezskuteczną, co w jego ocenie czyniło niedopuszczalnym uwzględnienie przedmiotowego wniosku.

Na skutek środka odwoławczego wniesionego przez kuratora Spółki Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z 9 lutego 2005 r., sygn. akt IX.I. Ga [...], uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w K. z 29 października 2004 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, w wytycznych wskazując, że kurator ma legitymację do złożenia wniosku o przerejestrowanie Spółki.

Wobec powyższego, Sąd Rejonowy w K. podjął zaskarżone w niniejszym postępowaniu postanowienie z 11 maja 2005 r., sygn. akt KR.XI Ns-Rej.KRS/[...],

na podstawie którego wpisał Spółkę do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców (pkt 1), a w pkt 2 w pozostałym zakresie odmówił wpisu – odmawiając tym samym wpisania S. P. jako likwidatora Spółki. W uzasadnieniu tej decyzji Sąd Rejonowy wskazał, że z treści wpisów zamieszczonych w dotychczasowym rejestrze i dokumentów stanowiących podstawy tych wpisów wynika, że S. P. został ustanowiony kuratorem Spółki, więc brak jest podstaw do wpisywania go jako jej likwidatora.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z 27 września 2005 r. S. P. został zwolniony z funkcji kuratora Spółki, której pełnienie jednocześnie objął M. G..

Postanowieniem z 18 kwietnia 2019 r., sygn. akt KR.XI Ns-Rej.KRS/[...], Sąd Rejonowy w K. ustanowił dla Spółki likwidatora w osobie M. G.. Wniosek o ustanowienie likwidatora Spółki został złożony przez jej ówczesnego kuratora, M. G.. W uzasadnieniu przedmiotowego wniosku wskazał on, że Sąd sprawujący nadzór nad kuratelą 23 kwietnia 2018 r. wydał postanowienie, w którym m.in. zezwolił mu na wystąpienie do sądu rejestrowego z wnioskiem o powołanie likwidatora Spółki – wobec zgłaszanych zastrzeżeń co do uprawnień kuratora do czynności związanych z likwidacją Spółki. W uzasadnieniu postanowienia z 18 kwietnia 2019 r. Sąd Rejonowy w K. powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z 23 września 2010 r., III CZP 54/10, i wskazał, że kurator ustanowiony na podstawie art. 42 k.c. może dokonywać czynności zwykłego zarządu w spółce, ale nie uzyskuje funkcji zarządu, nie staje się również likwidatorem.

Prokurator Generalny zauważył przy tym, że akta rejestrowe Spółki po II wojnie światowej znajdowały się w Archiwum Państwowym w K.. W 1993 r. zostały przesłane do Sądu Rejonowego w K., gdzie zaginęły. Wobec powyższego, postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z 28 grudnia 2005 r., sygn. akt Ns-Rej.Co [...], akta odtworzono. Przerejestrowanie Spółki do Krajowego rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców nastąpiło przed odtworzeniem akt.

Skarżący wskazał jednocześnie, że Spółka jest współwłaścicielem nieruchomości (właścicielem udziału) położonej w K. przy ul. B., zabudowanej 4-piętrowym domem frontowym i 3-piętrowym domem w oficynie. Budynek jest zamieszkały przez lokatorów. Od wielu lat istniał konflikt pomiędzy nimi a S. P. – kuratorem Spółki, który złożył wniosek o jej przerejestrowanie. Toczyły się

postępowania sądowe wywołane wnioskami lokatorów nieruchomości pozostającej pod jego zarządem o zmianę osoby kuratora. Lokatorzy składali również wnioski o powołanie likwidatora Spółki, kwestionując przy tym sposób sprawowania przez S. P. zarządu nad nieruchomością.

26 czerwca 2016 r. Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezydenta Miasta K., złożył skargę o wznowienie postępowania w sprawie o wpis T. Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w K. do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców. Postanowieniem z 13 listopada 2017 r., sygn. akt KR.XI Ns-Rej.KRS/[...], Sąd Rejonowy w K. odrzucił skargę wskazując, że Skarb Państwa w czasie postępowania o przerejestrowanie Spółki, które toczyło się w 2005 r., nie miał w świetle obowiązujących wówczas regulacji statusu zainteresowanego – z uwagi na okoliczność, że przerejestrowanie Spółki z Rejestru Handlowego do Krajowego Rejestru Sądowego nie dotyczyło żadnej ze sfer jego uprawnień. Postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 7 maja 2018 r., sygn. akt XII Gz [...] zażalenie Skarbu Państwa na postanowienie Sądu Rejonowego w K. z 13 listopada 2017 r. zostało oddalone.

Skarb Państwa nieskutecznie wystąpił przeciwko Spółce o ustalenie prawa własności nieruchomości położonej w K. przy ul. B. w trybie dekretu dotyczącego majątków porzuconych i poniemieckich – postępowanie w tym przedmiocie toczyło się przed Sądem Rejonowym w K. pod sygn. akt I C [...].

Mając na uwadze całokształt przedstawionych powyżej okoliczności sprawy, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w K. z 11 maja 2005 r., sygn. akt KR.XI Ns-Rej.KRS[...]– w zaskarżonej części, oraz orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie wniosku o rejestrację T. Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w K. i wykreślenie Spółki z Krajowego Rejestru Sądowego.

W odpowiedzi na skargę nadzwyczajną T. Spółka Akcyjna w likwidacji z siedzibą w K. wniosła o oddalenie skargi nadzwyczajnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1904; dalej: u.SN) Sąd Najwyższy jest organem władzy sądowniczej powołanym do sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia ich zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych.

Zgodnie z art. 89 § 1 u.SN, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojskowego kończącego postępowanie w sprawie może być wniesiona skarga nadzwyczajna, o ile:

- 1) orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji lub
 - 2) orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, lub
 - 3) zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego
- a orzeczenie nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

Stosownie do art. 115 § 1 u.SN w okresie 6 lat od dnia wejścia w życie ustawy skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawach, które uprawomocniły się po dniu 17 października 1997 r. Przepisu art. 89 § 3 zdanie pierwsze nie stosuje się.

Artykuł 115 § 1a u.SN stanowi, że skarga nadzwyczajna od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, które uprawomocniło się przed wejściem w życie ustawy, może być wniesiona przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich. Przepisu art. 89 § 2 nie stosuje się.

Nie ulega wątpliwości, że skarżący – Prokurator Generalny – jest legitymowany do wniesienia skargi nadzwyczajnej w przedmiotowej sprawie zgodnie z art. 115 § 1a u.SN. Podobnie, brak jest wątpliwości co do tego, że zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w K. z 11 maja 2005 r., sygn. akt

KR.XI Ns-Rej.KRS/[...], jest prawomocne. Jednocześnie zachowany został przewidziany w art. 115 § 1 u.SN termin do wniesienia skargi nadzwyczajnej.

Jak wynika z treści art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania. Przepis ten, z mocy art. 95 pkt 1 u.SN, stosuje się w postępowaniu w sprawie skargi nadzwyczajnej.

Jednocześnie, w przedmiotowej sprawie nie zachodzą ograniczenia, o których mowa w art. 90 u.SN.

Stosownie do art. 91 § 1 zd. 2 u.SN Sąd Najwyższy oddala skargę nadzwyczajną, jeżeli stwierdzi brak podstawy do uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

W pierwszej kolejności wyjaśnienia wymaga, w jakich okolicznościach zapadło zaskarżone w niniejszej sprawie postanowienie.

20 sierpnia 1997 r. uchwalona została ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 1997, nr 121, poz. 769), mocą której utworzony został Krajowy Rejestr Sądowy. Ustawa ta, zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 1997, nr 121, poz. 770), weszła w życie 1 stycznia 2001 r. Równolegle podjęty został proces likwidacji rejestrów prowadzonych dla różnych podmiotów podlegających obowiązkowi rejestracji. Objął on także Rejestr Handlowy, prowadzony dotychczas dla spółek handlowych, w którym – często od dawna – pozostawały nieaktualne wpisy dotyczące zwłaszcza spółek założonych przed drugą wojną światową. Przepisy dotyczące Rejestru Handlowego zostały uchylone także w związku z zasadniczą reformą prawa handlowego wprowadzoną 1 stycznia 2001 r. mocą ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych. W wyniku tych zmian spółki zarejestrowane dotychczas w Rejestrze Handlowym zostały zobowiązane do „przerejestrowania” się do Krajowego Rejestru Sądowego na zasadach przewidzianych w przepisach wprowadzających ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (art. 7 ust. 1 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym). Nałożenie tego obowiązku zmierzało do wyeliminowania nieprawidłowości dotyczących spółek wpisanych do Rejestru

Handlowego, które faktycznie nie prowadziły żadnej działalności oraz nie miały organu uprawnionego do reprezentacji. Termin złożenia wniosku o „przerejestrowanie” upływał 31 grudnia 2003 r., lecz ustawami nowelizującymi przedłużano go do 31 grudnia 2005 r., następnie do 31 grudnia 2013 r., aby ostatecznie ustalić go na 31 grudnia 2015 r.

W tej sytuacji kurator T. Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w K. złożył wniosek o wpisanie Spółki, zarejestrowanej dotychczas w Rejestrze Handlowym, do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców. Formułując jedyny zarzut skargi nadzwyczajnej Prokurator Generalny podniósł, że postanowienie zapadłe na skutek przedmiotowego wniosku zostało wydane wobec oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (art. 89 § 1 pkt 3 u.SN) – zarzucając brak legitymacji kuratora do wystąpienia z wnioskiem o wpis Spółki do Krajowego Rejestru Sądowego oraz wskazując, że orzeczenie zapadło mimo braku akt rejestrowych, które zaginęły.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że kwestia braku legitymacji kuratora do wystąpienia z wnioskiem o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego nie mieści się w zarzucie oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Odnosi się ona bowiem do zastosowania norm prawa cywilnego – tj. art. 42 k.c. Przepis ten – w brzmieniu obowiązującym tak w dacie powołania kuratora Spółki w osobie S. P., jak i w dacie wydania zaskarżonego postanowienia – przewidywał w § 2, że kurator powinien postarać się niezwłocznie o powołanie organów osoby prawnej, a w razie potrzeby o jej likwidację. Nie ulega przy tym wątpliwości, że dla T. Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w K. został ustanowiony kurator materialnoprawny, o którym mowa w powołanym przepisie art. 42 k.c., a nie kurator procesowy z art. 69 k.p.c., który jest ustanawiany przez sąd orzekający w konkretnym postępowaniu na wniosek strony przeciwnej. Jednocześnie w dacie wydania postanowienia o ustanowieniu kuratora dla Spółki nie obowiązywały przepisy umożliwiające powołanie tzw. kuratora rejestrowego (art. 26 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym). Z tego punktu widzenia nie ma znaczenia okoliczność, czy postanowienie o ustanowieniu kuratora Spółki zawierało wskazanie podstawy prawnej jego powołania – skoro mógł to być wyłącznie kurator materialnoprawny.

Jednocześnie fakt, że w treści postanowienia o ustanowieniu kuratora Spółki w osobie S. P. wskazano wprost, iż powierza mu się zarząd nieruchomością zabudowaną budynkiem mieszkalnym, położoną w K. przy ul. B., nie oznacza, że kurator nie mógł podejmować innych działań, o których mowa w art. 42 § 2 k.c. (w brzmieniu obowiązującym tak w dacie powołania kuratora Spółki w osobie S. P., jak i w dacie wydania zaskarżonego orzeczenia). Przyjęcie takiego założenia byłoby sprzeczne nie tylko z treścią wskazanego przepisu – który wyznacza zarówno zakres kompetencji, jak i obowiązków kuratora – ale w warunkach analizowanej sprawy stanowiłoby także działanie na szkodę Spółki. Przy założeniu, że ustanowiony dla Spółki kurator nie mógł podejmować żadnych działań wykraczających poza zarząd nieruchomością – tak jak tego chce skarżący – nie mógłby bowiem zostać osiągnięty podstawowy cel stawiany instytucji kurateli dla osoby prawnej. Celem tym jest doprowadzenie do sytuacji, w której dana osoba prawna (w analizowanej sytuacji Spółka Akcyjna) będzie mogła prawidłowo funkcjonować, ewentualnie, jeżeli w wyniku działań kuratora nie uda się osiągnąć tego efektu, zostanie zlikwidowana.

Co się tyczy zarzutu wydania zaskarżonego postanowienia w braku akt rejestrowych wskazać należy, że jakkolwiek zgodnie z art. 7a ust. 3 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym sąd prowadzący rejestr sądowy na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy miał obowiązek przekazać sądowi rejestrowemu, wraz z wnioskiem o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców, akta dotyczące podmiotu objętego wnioskiem, to jednak w analizowanym przypadku brak było takich akt. Akta te zaginęły po przekazaniu ich z Archiwum Państwowego w K. do Sądu Rejonowego w K.. Powyższe nie oznacza jednak, że Sąd Rejonowy w K., rozpoznając wniosek o wpis T. Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w K. do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców nie dysponował żadnym materiałem dowodowym – wraz z wnioskiem zostały mu bowiem przedstawione zarówno wyciąg z Rejestru Handlowego RHB II [...], jak i postanowienie Sądu Rejonowego w K. z 4 grudnia 1985 r. o ustanowieniu kuratora Spółki w osobie S. P.. Oba te dokumenty mają charakter urzędowy, a zatem zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. korzystają z domniemania prawdziwości. Nie jest

zatem tak, jak przedstawia to skarżący, że zakwestionowane postanowienie zostało wydane w oderwaniu od zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – a do takiej sytuacji odnosi się sformułowany na tę okoliczność zarzut skargi nadzwyczajnej. Skarżący nie podnosi przy tym, aby między dokumentami przedstawionymi przez kuratora Spółki jako załączniki do wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego a treścią odtworzonych akt rejestrowych Spółki zachodziła jakakolwiek sprzeczność. Skoro dokumenty te korespondują ze sobą, tworząc spójny obraz sytuacji, nie może być mowy o oczywistej sprzeczności ustaleń Sądu Rejonowego w K. z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego – nawet jeżeli w poczet tego materiału zaliczyć akta rejestrowe Spółki, prowadzone w związku z jej wpisaniem do Rejestru Handlowego.

Jednocześnie Prokurator Generalny nie podniósł zarzutu z art. 89 § 1 pkt 2 u.SN w odniesieniu do naruszenia art. 7a ust. 3 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym. Nawet gdyby taki zarzut został sformułowany, to należałoby stwierdzić jego bezzasadność. Jakkolwiek bowiem Sąd orzekł o wpisie Spółki do Krajowego Rejestru Sądowego w braku akt dotyczących tego podmiotu, to wobec ich zaginięcia w chwili wydania zaskarżonego postanowienia istniała obiektywna i powstała z przyczyn niezależnych niemożność dołączenia ich do wniosku – co uniemożliwiłoby stwierdzenie rażącego charakteru naruszenia.

Na marginesie należy zauważyć, że ustawa – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonego postanowienia nie zawierała przepisów art. 9 ust. 2a i 2b, na których konieczność zastosowania wskazuje Prokurator Generalny w skardze nadzwyczajnej. Przepisy te zostały wprowadzone dopiero mocą ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2014, poz. 1924) i weszły w życie 1 stycznia 2015 r. Do tego momentu ustawa – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym nie zawierała regulacji odnoszących się do skutków prawnych niezłożenia wniosku o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego w określonym terminie. Z tego względu Sąd Rejonowy w K., rozpoznając wniosek o wpisanie Spółki do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców, nie miał

możliwości zastosowania wskazanych przepisów. Niemożliwe jest także zastosowanie na obecnym etapie art. 9 ust. 2a zd. 2 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym. Zgodnie z tym przepisem w przypadku gdy wniosek o wpis złożony przed 1 stycznia 2016 r. został po tej dacie zwrócony, odrzucony, oddalony albo postępowanie o wpis zostało umorzone, skutki określone w niniejszym przepisie oraz przepisach ust. 2b-2g i 2i powstają z dniem następującym po dniu zwrotu, odrzucenia, oddalenia wniosku albo umorzenia postępowania. Przywołana regulacja odnosi się tylko do jednego rodzaju sytuacji – gdy wniosek o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego został co prawda złożony przed 31 grudnia 2015 r., ale nie został do tej daty rozpoznany, a po jej upływie został zwrócony, odrzucony, oddalony lub postępowanie umorzono. Nie ulega wątpliwości, że wniosek o wpisanie T. Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w K. został rozpoznany – z tego względu jego oddalenie na skutek uwzględnienia skargi nadzwyczajnej nie może, tak jak chciałby tego skarżący, prowadzić do skutku określonego w art. 9 ust. 2b ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, tj. nieodpłatnego i następującego z mocy prawa nabycia mienia Spółki przez Skarb Państwa.

W tym stanie rzeczy uwzględnienie skargi nadzwyczajnej – poprzez orzeczenie co do istoty sprawy i oddalenie wniosku o wpisanie T. Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w K. – nie mogłoby odnieść skutków, na które wskazuje skarżący. Należy podkreślić, że oddalenie wniosku o wpisanie Spółki do Krajowego Rejestru Sądowego na obecnym etapie nie doprowadziłoby do celu, jaki skarżący chciał osiągnąć wnosząc skargę nadzwyczajną – tj. ustania bytu prawnego Spółki. W świetle poczynionych powyżej uwag – a w szczególności wobec stwierdzenia braku możliwości zastosowania w analizowanej sytuacji art. 9 ust. 2a i 2b ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym – należy uznać, że Spółka zachowałaby swój byt prawny nawet mimo oddalenia wniosku o wpisanie jej do Krajowego Rejestru Sądowego. Wpis, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (zgodnie z którym podmiot podlegający obowiązkowi wpisu do Rejestru Przedsiębiorców, zgodnie z przepisami ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, wpisany do rejestru sądowego na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie tej

ustawy, jest obowiązany do złożenia wniosku o wpis do Rejestru Przedsiębiorców), nie powołuje bowiem do życia nowego podmiotu i nie kreuje przez rejestrację jego bytu prawnego, który powołany już został i funkcjonował na podstawie wpisu do rejestru dokonanego w oparciu o uprzednio obowiązujące przepisy – podobnie jak odmowa dokonania tego wpisu nie unicestwia istniejącego już podmiotu i nie stanowi wykreślenia go z rejestru (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2004 r., I CZ 147/04). Nie może być zatem mowy o „reaktywacji” czy „istnieniu fikcji” Spółki, co w ocenie skarżącego miało stanowić niedopuszczalną z punktu widzenia zasady demokratycznego państwa prawa konsekwencję wydania zaskarżonego postanowienia.

Mając na uwadze powyższe, a także okoliczność, że ostatecznie, postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z 18 kwietnia 2019 r., sygn. akt KR.XI Ns-Rej.KRS/(...) dla T. Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w K. ustanowiono likwidatora w osobie M. G., Sąd Najwyższy doszedł do przekonania o braku podstaw do uchylenia zaskarżonego orzeczenia – o czym, na podstawie art. 91 § 1 zd. 2 u.SN, orzeczono w punkcie pierwszym postanowienia.

O kosztach postępowania wywołanego skargą nadzwyczajną orzeczono na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN.